

Minister
Staatssecretaris

TER BESLISSING

Datum

11 november 2022

Onze referentie

IENW /BSK-2022/268176

Opgesteld door Bestuurskern
Innovatie en Strategie voor
Mobiliteit

Beslistermijn

Bijlage(n)

2

nota

Publicatie literatuurstudie KiM - inventarisatie
verwachte effecten Betalen naar Gebruik

Aanleiding

Het KiM publiceert op 17 november 2022 de literatuurstudie 'Inventarisatie verwachte effecten Betalen naar Gebruik'. Wij adviseren u het rapport ter informatie op 17 november 2022 aan te bieden aan de Tweede Kamer. Parallel zal de staatssecretaris van Financiën het onderzoek 'Varianten voor tariefstructuur Betalen naar Gebruik' mede namens u aan de Kamer sturen. In de oplegbrief bij deze studie wordt verwezen naar de KiM-publicatie. U heeft op 8 november een in het BWO gesproken over deze oplegbrief en een aangepaste versie van deze brief wordt separaat aan u voorgelegd.

Geadviseerd besluit

Bijgaande kamerbrief te ondertekenen en daarmee de literatuurstudie 'Inventarisatie Verwachte effecten Betalen naar Gebruik' van het KiM ter informatie naar de Tweede Kamer te sturen.

Kern

Het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) heeft een literatuurstudie uitgevoerd naar de te verwachte effecten van Betalen naar Gebruik (BnG) zoals in het Coalitieakkoord is afgesproken. Het doel van de studie door het KiM is om een overzicht te geven van de mogelijke effecten van BnG op basis van de bestaande literatuur. De effecten zijn geïnventariseerd met een literatuurstudie en getoetst bij verschillende experts. Het KiM presenteert de bevindingen kwalitatief in een brochure en een achtergrondrapport (bijlagen 1 en 2). In de toelichting hieronder zijn de belangrijkste bevindingen samengevat.

Toelichting

In het literatuuronderzoek worden vijf thema's onderscheiden op basis van de te verwachten effecten vanuit de literatuur, dit betreft; (1) de verkeer- en vervoerssystemen, (2) leefbaarheid, (3) veiligheid, (4) economie en (5) ruimte. Het KiM heeft het onderzoek 'Varianten voor tariefstructuur Betalen naar Gebruik' dat parallel verschijnt nog niet meegenomen in de literatuurstudie.

Verkeer- en vervoerssysteem

Het wagenpark groeit, verzwaart en door de omvorming van een belasting op autobezit naar autogebruik zal de samenstelling van het wagenpark veranderen. Het autoverkeer daalt door minder en kortere verplaatsingen, een deel stapt over op andere vervoerswijzen. De afname van de autoverplaatsingen en een gemiddeld kortere afgelegde afstand van alle auto's tezamen zorgt voor minder congestie.

Verkeersveiligheid

De literatuur wijst op een verbetering van de verkeersveiligheid, met name door minder verkeer. De verbetering van de verkeersveiligheid betreft zowel het hoofd- als het onderliggend wegennet.

Leefbaarheid

Daarnaast heeft BnG naar verwachting een positief effect op emissies van CO₂, NO_x en fijnstof en met name omdat de totaal afgelegde afstand met de auto daalt. Effect op geluidsoverlast is nog weinig onderzocht.

Economie

Effecten op het BBP zijn beperkt, op basis van de literatuur is te verwachten dat de verminderde congestie niet opweegt tegen de vraaguitval van reizen. De effecten op het saldo zijn onbekend. Daarnaast zijn effecten op de werkgelegenheid nauwelijks te verwachten. Wel is er sprake van verdelingseffecten maar is deze zijn op basis van de literatuur niet eenduidig in te schatten.

Ruimte

Naast de effecten op de verkeers- en vervoersmarkt, heeft het KiM gekeken naar de doorwerking in andere markten. Aangegeven wordt dat er beperkte gevolgen kunnen zijn voor het functioneren van de arbeidsmarkt doordat mensen hun woon-werkafstand willen verkorten indien deze autogebruikers niet gecompenseerd worden voor de extra reiskosten. Daarnaast kan BnG met name op de lange termijn beperkte invloed hebben op de locatiekeuzes van bedrijven en particulieren.

Mogelijke vervolgvragen in de volgende fase

Op een aantal deelgebieden zou volgens het KiM vervolgonderzoek nodig zijn om meer duidelijkheid te krijgen. De aanbevelingen worden meegenomen in het vervolgproces:

- Wat zijn de verdelingseffecten van BnG? Wie gaat er meer betalen? En bij wie komen de voordelen van minder reistijdverlies en betere luchtkwaliteit terecht? In welke
- Wat zijn de effecten van BnG op de omvang, samenstelling en het gebruik van het bestelautopark? aantal vr
- Krijgen werknemers compensatie voor BnG van de werkgever?
- In hoeverre verandert BnG het verplaatsingsgedrag naar het buitenland?

Methodologische onzekerheden

Het KiM geeft aan dat het van belang is om bewust te zijn van een aantal onzekerheden bij de studie. Een methodologische onzekerheid betreft dat het kilometertarief door mensen als een variabele maar ook als een vaste kostenpost geïnterpreteerd zou kunnen worden. Indien automobilisten het kilometertarief als vaste lasten beschouwen, houden ze er geen reken

in hun beslissing om een autorit al dan niet te maken. In dat geval kunnen de effecten overschat worden.

De opbrengst uit de literatuurstudie van het KiM en de mogelijke vervolg onderzoeksvragen worden gebruikt bij het vormgeven van de vervolgonderzoeken naar de effecten van BnG.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
Bijlage 1	Brochure Verwachte effecten Betalen naar Gebruik	Samenvatting van de belangrijkste bevindingen
Bijlage 2	Achtergrondrapport Verwachte effecten Betalen naar Gebruik	Literatuurstudie en expertsessie m.b.t. de te verwachten effecten BnG